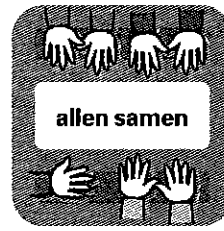
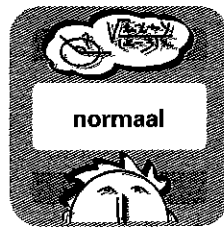
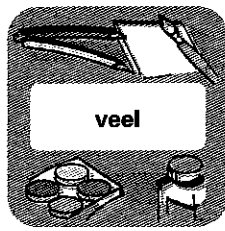

ALLES RITSELT IN DE HERFST

Korte omschrijving:

Met takjes, blaadjes en een heel mooi herfstliedje wordt een geluidenspel opgebouwd waarbij het luisteren zeker zo belangrijk is als het doen. Natuurlijk leren we het liedje in de eerste les aan, maar het is de bedoeling in volgende lessen de muzikale mogelijkheden verder uit te diepen. Het blijft dus niet bij deze ene keer en de leerlingen zullen er van blijven genieten.

Doelstellingen:

- **Ontwikkelingsdoelen – Eindtermen:**

ET 2.1.: De leerlingen kunnen muziek beluisteren en ervaren, muzikale impressies opdoen uit de geluidsomgeving met aandacht voor enkele kenmerken van de muziek: Klankeigenschap

- **Leerplandoelen:**

De kinderen kunnen kenmerken van de geluidsomgeving onderscheiden, bewust ervaren, benoemen en onthouden is welke volgorde zij ze te horen kregen.

VVKBaO	OVSG	GO
5.2/5.1.: De kinderen kunnen kenmerken van de geluidsomgeving onderscheiden en bewust ervaren.	III-9/2.1: De kinderen kunnen een reeks geluiden of klanken benoemen en onthouden in welke volgorde zij ze te horen kregen.	2.1.d.: De leerlingen herkennen omgevings-, dieren-, natuurgeluiden en muziekstukjes.

- **Aandachtspunten:**

Auditief onderscheidingsvermogen

- **Suggesties voor alternatieve doelstellingen:**

De leerlingen kunnen het lied zuiver en mooi zingen.

Materiaal en ruimte:

Eenvoudig: dunne droge takjes, gedroogde bladeren, CD 1A, track 7, track 8 en 9 gebruik prenten of schetsen of voorwerpen die je in de juiste volgorde van de tekst aan bord kan hangen.

Avontuurlijk: idem

Ruimte: gewoon in de klas

Lesverloop: eenvoudig

Wat vooraf komt

- Een uitstap naar park of bos met één of meerdere momenten van geluidswaarneming is natuurlijk een heel groot pluspunt.
- Verzamel herfstmateriaal: dunne broze takjes, droge blaadjes, eikels ...

De instap

- Gebruik CD 1A, track 7 de gezongen versie, zing mee of zing (juist) voor. Bij elke nieuwe opdracht zing je het liedje opnieuw voor.
- Luisterfase: Tijdens de luisterfase zingen de leerlingen niet mee, maar voeren allerlei opdrachten uit, zodat het luisteren een doel krijgt en de melodie juist wordt waargenomen.
 - Opdracht 1: goed naar de woordjes luisteren. Er komt een dier voor in het liedje. Welk?
 - Opdracht 2: Welke mensen spelen er ook mee in het liedje? Luister eens goed. Wat doen ze?
 - Opdracht 3: Waar zijn we? Hoe weet je dat? Heb je dat in het liedje gehoord? Som eens op wat er zoal te horen viel.
 - Opdracht 4: Zou je ook kunnen weten welk weer het is? Hoe weet je dat dan?

Leskern 1: herfstgeluiden

- Gebruik nu CD 1A, track 9 met de herfstgeluiden die bij het liedje passen. De melodie klinkt zachtjes op de achtergrond. De leerlingen herkennen de geluiden maar horen onbewust ook de melodie (nu zonder woorden) klinken.
- Dit geluidenspel is muziek beluisteren zoals aangegeven in de doelstellingen van deze les. De leerlingen krijgen aandacht voor de geluidsomgeving en de wijze waarop die op CD wordt weergegeven.
- Doe dat nog eens en hang nu de prenten, de tekeningen (schetsen) of voorwerpen in de juiste volgorde aan bord. In feite maak je een geluidspartituur klaar die straks de tekst zal ondersteunen.
- Nog even vertellen over bos en herfst en wat er nog zoal te horen zou kunnen zijn. De leerlingen vertellen vanuit hun ervaring.

Leskern 2: het lied aanleren

- Zing het lied voor (bij voorkeur) of laat de gezongen versie horen. CD 1A, track 7.
- **De zingfase:** Tijdens de zangfase wordt de melodie stapsgewijs aangeleerd. Let er op dat ze meteen juist wordt overgenomen. Eens een foute melodielijnn binnensluit is het bijna onmogelijk om dat nog te corrigeren. Geef de leerlingen stapsgewijs een stukje meer mee te zingen. Begin met het makkelijkste stukje.
- De geluidspartituur (de schetsen aan het bord) zal nu haar grote waarde bewijzen. Juist zingen en de juiste tekst gebruiken zijn immers twee moeilijkheden tegelijk!
- Geef bijvoorbeeld eerst maat 1 en 2. Vervolgens: maat 1 en 2, maat 5 en 6. Vervolgens maat 1 en 2, maat 5 en 6, maat 13 en 14. Het zijn dezelfde melodielijnen. Zet die mooie melodielijnn goed vast. Het zijn de muzikale 'vragen'
- Nu komen de muzikale 'antwoorden': maat 3 en 4, en maat 7 en 8, en maat 15 en 16
- Tenslotte komt het mooie zinnetje: blaadjes vallen enz... maat 9 tot 12. Geef extra aandacht aan maat 9: blaadjes vallen. Laat die blaadjes vederlicht beginnen met een mooie sprong naar boven en **niet** met een glijtoon naar boven (heel lelijk!)
- Oefen het lied nu helemaal. Geef nog voldoende steun.

Leskern 3: spelen met het lied

- Heb je geen tijd meer voor deze activiteit, dan herneem je het lied in een volgend lesmoment en ga je verder met deze oefenfase. Tijdens de oefenfase komt het lied telkens weer terug met verschillende opdrachten of begeleidingen. De bedoeling is het lied dikwijls, met veel vreugde, maar telkens ook mooi te zingen.
- **Mogelijkheid 1:** De leerlingen krijgen takjes en blaadjes. Ze laten die geluiden op jouw teken klinken: krakende takjes, ritselende blaadjes. Ze maken ook de geluiden van opa en oma en zoeken iets voor de poes en de wind. Laat de gezongen versie van de muziek horen CD1, track 7. De leerlingen maken de juiste geluiden op de juiste plaats. Herneem, maar nu met de instrumentale versie CD 1A, track 8. Kunnen

ze het nu nog? Zo ja is dit een belangrijk signaal dat het lied goed verinnerlijkt is. Zo niet: de melodie nog verder oefenen.

- **Mogelijkheid 2:** De klas zingt het lied heel mooi. Enkele leerlingen worden aangeduid om het geluidenorkest te maken. Enkele leerlingen doen de takjes, andere de blaadjes enz... Ze spreken onderling af wat ze zullen doen.
- **Mogelijkheid 3:** Zingen, spelen, zingen, telkens op de instrumentale versie.
- **Mogelijkheid 4:** een voorspelletje maken: zie de avontuurlijke versie, maar je geeft wel meer leiding.

Lesverloop: avontuurlijk

- **Mogelijkheid 1:** het lied met geluiden illustreren (begeleiden). De leerlingen doen wat de tekst zegt en imiteren op de juiste plaats in het lied de geluiden. Ze krijgen takjes, droge blaadjes, kunnen niezen en kuchelen (dat is duidelijk) maar moeten zelf uitvinden wat ze voor de wind, de poes en de plassen zullen doen. We bespreken dat met hen. Er doet zich al meteen een moeilijkheid voor: zingen en niezen tegelijk... dat gaat niet. Welke oplossing stellen ze zelf voor? Ga daar op in.

Opmerking: De begeleiding is steeds ondergeschikt aan de zang!

- **Mogelijkheid 2:** De leerlingen maken een voorspel (wandelen in het bos). Hoe zou dat moeten klinken? De hele klas werkt mee om een zo mooi mogelijk geluidenspel op te bouwen. Alles moet er in zitten: takjes, blaadjes, wind, poes, opa, oma... maar het moet nu niet meer in de volgorde van het lied. Als het maar 'boswandeling' klinkt. Misschien doen de leerlingen er nog wat bij? Spelende kinderen, vogels... Na het mooie voorspel wordt het lied gezongen. Nadien kan nog een naspel klinken.

Opmerking: Als de waarneming en de inleiding intensief genoeg geweest zijn is dit beslist haalbaar met de leerlingen. Ga echter niet te vlug en wees niet te streng!

Verdieping:

Tijdens de les bewegingsexpressie van dit thema wordt dit lied, naast andere muziek ook gebruikt om op te bewegen.

Herfst

Jan Coeck

Krik krik krak - jes bre - ken tak - jes als ik tus - sen bo - men stap.

Wind - je zingt een heel zacht lied - je, poes gaat lo - pen rip rip rap.

Blaad - jes val - len wol - ken schui - ven, al - les rit - selt rits rits rats.

O - pa niest en o - ma ku - chelt, nat - te plas - sen trip trip trap.

